

MONEDE AUTONOME GRECEȘTI ȘI MACEDONENE DESCOPERITE ÎN AȘEZAREA GRECO-AUTOHTONĂ DE LA ADÂNCATA-FLORIILE (COM. ALIMAN, JUD. CONSTANȚA)

Gabriel Talmațchi

Primele date de interes arheologic și numismatic privitoare la așezarea de la Adâncata-Floriile au apărut în anii '90 ai secolului XX și se datorează unor pasionați arheologi amatori constănțeni, Radu Diaconu și Romeo Frățilă. Aceste informații, la care s-au adăugat alte cercetări de suprafață în zonă, dar executate de personal de specialitate, au condus la localizarea exactă a sitului, pe platoul nordic al dealului Dedibal, la punctul „Dealul Cișmelei”¹. Așezarea, situată în partea de sud-vest a Dobrogei, a beneficiat, probabil, de existența unei comunități grecești importante instalată în masa autohtonilor, ceea ce i-a permis îndeplinirea unor condiții suficiente și necesare pentru desfășurarea unor vii activități economice, meșteșugărești și comerciale. O mărturie în acest sens este și următorul material premonetar și monetar descoperit aici, care, din păcate, nu este însoțit și de un context arheologic.

CATALOG

VÂRF DE SĂGEATĂ PREMONETAR

1. AE; 3,80 g; 44 mm; tip α; col. particulară;

HISTRIA - MONEDE CU ROATA

2. AE; 1,80 g; 9,5 mm; col. particulară.

Rv: IΣT; Pick² 531.

3. AE; 1,54 g; 11 mm; col. particulară.

Rv: IΣT; Pick 531.

HISTRIA - APOLLO

4. AE; 12; 4,26 g; 19 mm; col. particulară.

5. AE; 12; 3,93 g; 17 mm; inv. MINAC 69931.

SNG, XI³, pl. XI, nr.187, a doua jumătate a sec. III a.Chr.

HISTRIA - ZEUL FLUVIAL

6. AE; 5; 3, 46 g; 15 mm; (IΣTPI); inv. MINAC 69921.

7. AE; 12; 3,03 g; 15 mm; (IΣTPI); col. particulară.

8. AE; 5; 2,92 g; 12 mm; IΣTPI; col. particulară.

9. AE; 6; 2,76 g; 13 mm; IΣT(PI); inv. MINAC 69926.

10. AE; 5; 2,23 g; 12 mm; IΣTPI; inv. MINAC 69927.

11. AE; 5; 2, 23 g; 10, 5 mm; IΣTPI; inv. MINAC 69942.

12. AE; 9; 2, 15 g; 12, 5 mm; IΣTP(I); inv. MINAC 69922.

13. AE; 11; 2, 00 g; 11 mm; (IΣTPI); inv. MINAC 69925.

14. AE; 7; 1, 98 g; 15 mm; (IΣ)TPI; inv. MINAC 69923.

15. AE; 12; 1,89 g; 9,5 mm; (IΣTPI); col. particulară.

¹ M. Irimia, *Unelte de fier din așezarea getică fortificată de la Adâncata (com. Aliman, jud. Constanța)*, în *Pontica*, 31, 1999, p. 73; Idem, *Outils de fer du site gète fortifié d'Adâncata (commune d'Alimanu, dép. Constanța)*, în *Civilisation Grecque et Cultures Antiques Périohériques*, Bucarest, 2000, p.102.

² B. Pick, *Die Antiken Münzen Nord-Griechenlands, Die Antiken Münzen von Dacien und Moesien*, Berlin, 1898.

³ *Sylloge Nummorum Graecorum, vol. XI, The William Stancomb Collection of Coins of the Black Sea Region*, Oxford, 2000.

16. AE; 12; 1,03 g; 11 mm; ΙΣΤ(PI); inv. MINAC 69924.

Pick 468; SNG, XI, pl. VIII, nr.176-179;

HISTRIA - DEMETRA

17. AE; 9; 3,13 g; 16,5 mm;

Pick 472; col. particulară.

CALLATIS - HERAKLES

18. AE; 1; 3,76 g; 16,5 mm; inv. MINAC 69929.

19. AE; 12; 3,28 g; 15,5 mm; inv. MINAC 69930.

Pick 276.

MESSAMBRIA

20. AR; diobol; 1,24 g; 8 mm; inv. MINAC 69978.

21. AR; diobol; 1,21 g; 8,5 mm; col. particulară.

SNG, IX⁴, nr. 268-271; sec. IV a.Chr.; SNG, XI, nr.219-222, sec. IV a.Chr.; SNG, Swedwn II⁵, pl.

23, nr. 774, 450-350 a.Chr.

CHERSONESUL TRACIC

22. AR; 2,41 g; 10 mm; col. particulară.

SNG, Sweden II, pl. 23, nr. 974-795 ?, 350-300 a.Chr.

MACEDONIA - PHILIPPOS al II-lea

23. AE; 12; 5,61 g; 15 mm; inv. MINAC 69943.

Rv: (ΦΙΛΙΠΠΟΥ); sub cal A?

SNG, Alpha Bank⁶, pl.XVI, nr.375; Amphipolis, 315/4-295/4 a.Chr.

MACEDONIA - ALEXANDROS al III-lea

24. AE; 2; 5,39 g; 17,5 mm; inv. MINAC 69928.

Rv: ΑΛΕΞΑΝΔ(ΟΥ);

SNG, Alpha Bank, pl. XXXIII, nr.712; ateliere macedonene, 336- 323 a.Chr.

Până în acest moment, ca provenind din aceeaşi aşezare, au mai fost publicate numeroase alte vârfuri de săgeţi cu valoare premonetară şi monede autonome, emise de Histria şi Callatis, respectiv macedonene, de la Philippos al II-lea şi Alexandros al III-lea⁷.

Noile descoperiri se integrează deja imaginii create din punct de vedere monetar, bazată pe ceea ce am avut până în acest moment, adică o prezenţă foarte importantă a Histriei, atât ca semne premonetare, cât şi ca monedă (de argint şi bronz). Se remarcă lipsa monedei tomitane din perioadă autonomă, ceea ce ne-ar îndrepta spre o presupunere a inexistenţei unor legături cu comercianţi din acest oraş de la Mare, fiind preferat Callatisul. Ca noutăţi în descoperiri se evidenţiază cele trei monede de argint (dioboli) provenind din Messambria şi Chersonesul Tracic, datarea lor fiind situată în secolul IV a.Chr., când, de altfel, aşezarea este foarte bine reprezentată în descoperiri histriene autonome şi emisiuni macedonene (argint şi bronz). Totodată, pe această cale, sunt sugerate, dacă nu exagerăm, eventuale pătrunderi de negustori din zona sudică a coastei de vest a Pontului Euxin până în mediul autohton sau greco-autohton, eventual prin intermediul Histriei ca mijlocitor. Acest secol şi începutul celui următor par să reprezinte, din punct de vedere monetar, o perioadă de maximă prosperitate, un vârf în evoluţia economică, comercială şi de ansamblu a aşezării de la Adâncata-Floriile.

⁴ *Sylloge Nummorum Graecorum, vol. IX, The British Museum, Part I: The Black Sea*, London, 1993.

⁵ *Sylloge Nummorum Graecorum, Sweden II, The collectio of the Royal Coin Cabinet National Museum of monetary History Stockholm*, part 2, Stockholm, 1980.

⁶ *Sylloge Nummorum Graecorum, The Alpha Bank Collection*, Atena, 2000.

⁷ G.Talmăţchi, *Noi descoperiri monetare în satul Adâncata*, în *Pontica*, 27, 1994, pp. 231-233; Idem, *Din nou despre circulaţia monetară antică în zona Floriile-Adâncata (jud. Constanţa)*, în *Pontica*, 28-29, 1995-1996, pp. 261-266; Idem, *Contribuţii privind circulaţia monetară dobrogeană în secolele VI-I a.Chr.*, în *Analele Universităţii Dimitrie Cantemir*, secţia istorie, 4, 2001, p. 122, nr. 21-22, p. 125, nr. 40, p. 132, nr. 92-93; Idem, *Descoperiri premonetare şi monete în Dobrogea (sec. VI-I a.Chr.)*, în *Pontica*, 35-36, 2002-2003, pp. 369-370, nr. 48-106.

Lotul prezentat se adaugă deja materialului monetar publicat până în prezent, care, pe măsura trecerii timpului, și în speranța deschiderii în așezare a unor săpături sistematice, va confirma sau nu prezentele ipoteze.

**Autonomous Greek and Macedonian Coins, found in the Greco-Autochthonous Settlement from
Adâncata-Floriile(Commune of Aliman, Constantza County)**

The various field investigations, undertaken in the area of the Greco-autochthonous settlement from Adâncata-Floriile have produced a rich harvest of pre-monetary and monetary finds, reflecting the economic and commercial role played by this settlement, located in the southern part of Dobrudja. The sample is composed of autonomous Histrian and Callatian coins, along with a few Macedonian issues. To them, one could add some silver coins issued by Messembria and Thracian Chersonese, during the autonomous period.

Cat. 5

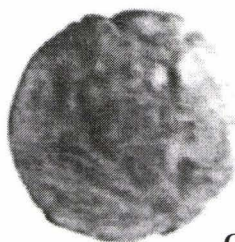
Cat. 6

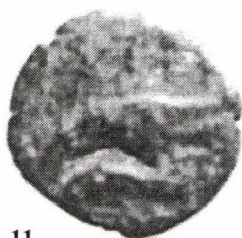
Cat. 9

Cat. 10

Cat. 11

Cat. 12

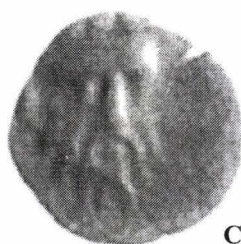

Cat. 13

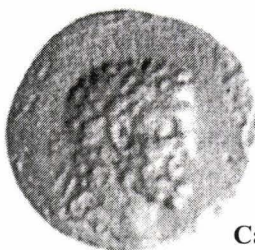
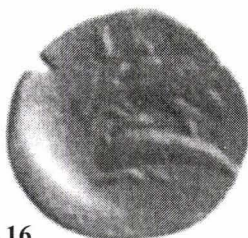

Cat. 14

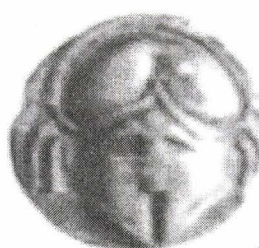
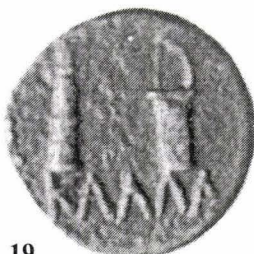
Cat. 16

Cat. 18

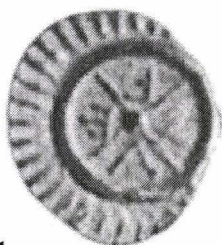
Cat. 19

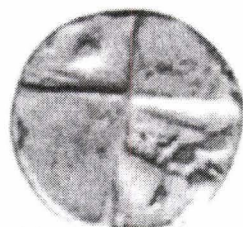
Cat. 20

Cat. 21

Cat. 22

Cat. 24

